

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Égész évre . . . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETEKENT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓVÁNYAL
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodájában.

Írde küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótálalados: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Észrevételek.

Kövény Domokos urnak a Hortobágy hasznosítása iránt tett „Megokolására”.

Aki felkötötte a haragot, az harangozzon! — mondja a példabeszéd. S így akarva nem akarva, ismét szóvá kell tennem Kövény urnak, legújabbban A város 38. számában mellékletként megjelent „Megokolását”, mert bár ebben Kövény ur csak azt ismétli, amit a Hortobágy hasznosítását tárgyaló emlékiratában már elmondott, s új eszmét egyáltalán nem vet föl a tárgyalás kérdés, amint azt a vele foglalkozók kivétel nélkül elismerik, annyira életbevágó kérdése nem csak a város gazdálkodásával foglalkozó, hanem minden rendű és rangu polgárának, hogy mulasztást követünk el, ha ez ügy minden mozzanatát figyelemmel nem kísérelünk és azokra — ha még oly kevésbé meggyőzők is, mint a jelen esetben, — észrevételeinket meg nem tesszük.

Meg kell ezt tennünk már csak azért is, mert ezen 42,000 kat. holdat meghaladó pusztá rét sorsa fölött nem csak a mezőgazdasággal foglalkozó szakértőknek, hanem a bizottsági közgyűlés azon tagjainak szavazata is fog dönteni, akik bár földbirtokuk, vagy a közteher viselése alapján ép úgy vannak érdekelve, mint a gazdálkodók, de mivel a kérdéssel nem foglalkoztak — kellő, minden részlethez kiterjedő fölvilágosításra tarthatnak igényt.

Ezen fölvilágosítás legfőbb feladatának tehát azt tekintem, hogy őket győzzem meg arról, hogy a gazdákatt mikor azt hangoztatják, hogy a Hortobágnak parcellás, nagy, közép és törpe bérletek utján való értékesítése ki nem heverhető károkat okozna úgy nekik, mint a debreceni összes polgároknak is, nem magán, önző érdekükben, hanem a közérdekben beszélnek. S a Kövény-féle javaslat megbuktatásával lesújtó szerencsétlenségét akarnak városunkról elhárítani.

Nekünk is van, mint Kövény urnak vezérelvünk, még pedig az, hogy Debrecenét vagyoniilag, gazdálkodásában, iparában, kereskedelmében nagyknak, hatalmasnak óhajtnak látni, s tudatában vagyunk annak, hogy b. közgyűlésünkben nem foglal helyet egyetlen oly tag sem, aki ebben velünk együtt nem érzi, és ez följosogat a ura reményre, hogy ha a sikerül a közgyűlés többségét meggyőzni arról, hogy a Hortobágy kérdésének általunk javasolt azon módja, hogy ez a közvagyon természet szerű rendelkezésének megfelelően csonkítatlan hagyassák, s ne idegenek, hanem debreceni polgárok javára értékesítsessék — felel meg a közérdeknek is, ehhez szavazatukkal hozzá is fognak járulni.

Kövény ur „Megokolása” szemben nehezíti helyzetemet az a körülmény, hogy kerülni óhajtom az ismétléseket és a hosszadalmasítást, ez pedig igen nehéz dolog, mert a „Megokolás” 12 nyomtatott oldalon, ugyanazt fejteti, amit Kövény ur Emlékiratában bőségesen és ki-

merítően már elmondott. Újból azt javasolja ugyanis, hogy a Hortobágyból 24,000 kat. hold egy természetes, akár jogi személy, akár részvénytársaságnak vagy szövetkezetnek 50—60 évre bérbe adassék. Mert csak a nagy tőke s az is csak 50—60 évi bérleti idő alatt lesz képes szerződéssel kötelezett: cukorgyár, bőrgyár, egy gyapjúmosó és egy posztógyár, egy serfőző, len, kender, gyékény, vesszőfonó és egy konzervgyár felállításával ezen területet úgy hasznosítani, hogy Debrecen évente 348,000 korona jövedelmet élvezve, a bér leteltével az ipartelepek birtokában, egy boldog város legyen.

Nem követem tehát Kövény urat nyomor-nyomra, mert ami hosszadalmas, az unalmas is, de az eszmehalmazat gátolja az áttekintést is és elveszti meggyőző erejét is. Más uton-módon kísérem meg tehát javaslatának gyakorlatiatlanságát megvilágítani.

Még pedig követem a kis káté módszerét és kérdem a következőket:

Van-e város a világon, mely fejlődését azzal igyekeznék előmozdítani, hogy azon intézményei, melyek emelkedését eredményezik, tehát iparát, kereskedelmét, tehát termelését és forgalmát, a központtól, vagyis a várostól 36 kilométert meghaladó távolságban helyezte volna el?

Van-e város a világon, melynek az volna a kultur politikája, hogy övezetéből kibocsássa a nyers anyagok földolgozását célzó telepeket és munkásait és ez által lakosainak számát légtérkésebb elemeiben, a termelő munkásában apassza?

Van-e példa arra, hogy az ipari tőke ott keresse elhelyezését s találja meg boldogulását, ahol létjogosultságának sok oldalú igényei, még csirájukban sincsenek meg s kérdésbe tehető még az is, hogy e létföltételek egyike-másika még nagy áldozatok árán is megszerezhető-e?

Egyik vállálfelkezetünkre azt fogják rá, hogy a kényes kérdésekre kérdéssel szeret felelni. E feleletet tagjai igen okos emberek szoktak lenni, kövessük tehát az ő példájukat s kérdezzük:

Nem világszerte azt tapasztaljuk-e, hogy az iparos városoknál, fejlődésük arányában válik érezhetővé az a kalamitás, hogy az ipartelepek öve annyira szorítja a várost fejlődésében, hogy tértnyerés szempontjából nagy költséggel kell e telepek egyikét-másikat kisajátítani? És mégis mit tapasztalunk, azt, hogy e telepek újból a város közvetlen-közlelében drága telkeken törekzenek helyet foglalni s megkockáztatják az újabb háborgázás eshetőségét is csak azért, hogy lehetőleg a város közelében maradhassanak. Hiszen örök igazság, hogy a városok voltak és lesznek az ipar és kereskedelem bölcsői.

E föltagg ellenében Kövény ur kizártnak tartja, hogy ne akadjon olyan hazai tőke, mely nagyon is érdemesnek

tartja a Hortobágy szűztelejébe való elhelyezkedést. Elhíszem; mert sokfélekep lehet jó üzletet csinálni. De miért nem történt meg ez eddig egyikén sem, azon nagyon is számos birtokokon, melyek hasonló, sőt nagyobb terjedelemben, kedvezőbb viszonyokkal, kínálva kínáltattak bérbéradásra?

Kidomborítja megokolásában Kövendy ur a Hortobágy 24,000 holdjának bérbéradási ajánlásában ennek az agrár-szociális kérdésre való ügyös hatását is. fangsulyozva azt, hogy nemcsak a debreceni agrár-szocialista napzámásokra, hanem más magyar vidékek földéhes munkásaira is tekintettel kellene lenni. Lehetővé kell tenni azt, hogy a szegény napzámós földhöz jusson, önálló gazdaságot alapíthasson, hogy ez nekik nemzedékeken keresztül mintegy örökletessé léjessék.

Számoljunk le kérem ezzel a hangzatos, de főleg nálunk Debrecenben üres, tartalomnélküli jelszóval.

Még pedig kérdezzük elsősorban: feladatának tekinteti-e Debrecen városa, hogy földbirtoka egyrésznének hasznosításánál az országos agrár-szociálistust számításba vegye?

Mondhatom, nem nagy adminisztratív fölfogatást tanusítana vele, hiszen itt Debrecenben a birtokviszonyok, a mezőgazdaság mai álláspontját tekintve, eszményiieknek mondhatók. Hiszen jóformán minden házhöz föld is tartozik, a határ zömét pedig a 20—100 holdas tanya birtokok foglalják el, nagybirtok pedig alig kettő-három van.

Azt sejttem különben, hogy Kövendy ur az agrár-szociális politika tetőpontjának azt tekintti, hogy a napzámós osztályt is földbirtokhoz kell juttatni. Ha ez tényleg így van, nem értek vele egyet, mert az a tapasztalat-szeretett meggyőződésöm, hogy mindaddig, míg a földhöz ragadt szegény napzámósnak férfikora delén, tehát munkaképessége tetőfokán 4—6 gyermek részére kell naponta kenyeret vágni; amíg restág, betegség, szeszés ital és korcsma lesz a világon, csak álomkép marad a számot tevő, földbirtokos napzámós osztály. Mert meg-ésik, hogy egyes szorgalmas napzámós, ernyedetlen kitarással, szorgalmával, takarékossgával fölküzdje magát a birtokos osztályba. De ez kivétel s a tapasztalat azt mutatja, hogy a szegény napzámósnak nagyon és egészen bérlővé emelni nem lehet.

Megokolásában* Kövendy ur azt mondja, hogy a Hortobágyon a legszegényebb s két-három családtagot számláló kisbérű 5 holdnyi területű bérzadásgát tökéletesen elláthatja, azaz belterjes gazdálkodást folytathat s mig felesége és gyermeke a kerli munkát végzi, azalatt ő maga a nagybérletnek dolgozhat. Az 5, esetleg 5-nél több tagból álló család, vagy valamely csekély tőkével rendelkező kisgazda már fölfoghat 20 holdas bérletet és mig ennek munkáját a gazda és egy-két családtagja s igás erjűkkel végzik, azalatt a többi családtag máshol keres és talál is mindig biztos munkát a szomszéd nagybérleten.

No beszélünk most a csekély tőkével rendelkező kisgazdákról. Maradjunk csak a legszegényebb 3 tagu 5 holdas és az 5 tagu 20 holdon gazdálkodó napzámós bérlőknél és az vonultassuk föl a helyzetet tisztázó kérdéseket és végül a döntő üteget: a kétszerkettőt.

Kilésznek-e zárva a bérletből azon legszegényebb napzámósok, akiknek se 3, se 5 tagu családja? vagy ha van is, de a családtagok még nem munkaképesek; vagy szá-

nyukra kelve maguk is családot alapítanak? Mert ez esetben kivégzi az otthoni munkát, mig a családfenntartó napzámós dolgozik?

Hol veszi a legszegényebb 5 tagu napzámós kisgazda azt a tőkét, melyre gazdálkodásának megkezdésére és folytatására szüksége van? hiszen jól tudjuk, hogy a mezőgazdaság, különösen intenzívben kezelésnél, nagyon előlegésszel jár. Még pedig fizetni kellene, mielőtt a föld jövedelmezne, a kertgazdaságnál legalább 2 évnegyedi, a magtermelésnél 3 évnegyedi költséget, mégpedig a bérösszeget. Teljesítenie kellene az apró jószág és legalább 1 tehén beszerését. De az a kérdés, miből? A legszegényebb földmunkásnak lehet gyermeke sok, de a hitele kevés, s ha ráfanyalodik, s ha a kölcsönt kap, uzsora kamatot kell utána fizetnie. Ha pedig a nagybérlet ad neki szárnnyakat azért, hogy magának kézi erőt biztosítson, akkor jobb, ha szabad ember, azaz napzámós marad.

A napzámósból nem lehet bérlőt csinálni. Ezen az uton az agrárszociálistust elenyésztetni nem lehet.

Kövendy ur beisméri, hogy a Hortobágyinak javaslata szerinti hasznosítása sok és költséges kezelési nehézségekkel fog járni. Hiszen ezzel indokolja meg azon ajánlatát, hogy a város csapja el magától ezeket a bajokat és ruhazza át a nagybérletre. De ám az a kérdés merül föl, hogy ha előreláthatólag sok nehézség, perlekedés származik a bérbéradásból, szabad-e a városnak erre módot és alkalmat adni? Még ha hasznát látna sem tehetné ezt egy erkölcsi testület.

Rá kell még mutatnom arra is, hogy Kövendy ur behatóan foglalkozik a Megokolásban a Hortobágyi rendezésre kiküldött szűkebb körű bizottságnak, a nagybizottság elé terjesztett s azáltal el is fogadott azon javaslatával, hogy 6000 holdnyi területen középbérletek s 4000 holdnyi területen kisbérletek létesíttessenek. Ez, szerinte, indokolatlan „ötletszerű” javaslat. Ehez az állításához hozzá járulunk azzal a hozzáadással, hogy a 24,000 holdnak 50—60 évre való bérbéradását is ötletszerűnek, indokolatlannak, tehát el nem fogadhatónak tartjuk.

Ezzel zárom észrevételeimet; hosszabbra nyultak, mint óhajtottam.

Békessy László.

Fizetésrendezés.

Most jelent meg az állami tisztviselők fizetésrendezésének munkálata. Ha nem is váltott be minden reményt, mindazonáltal nagyot lendített az állam tisztviselőinek helyzetén.

De mit szólnunk mi városi tisztviselők, akik nem vagyunk képesek ügyünket előbbre vinni. Ezek óta panaszokodunk és panaszos hangunk elvész a részvétlenség és nembánomosság pusztaságában. Legfeljebb annyit tudunk elérni, hogy hosszas rimánkodás után ugynevezett drágasági pótlékokat szavaz meg a közgyűlés, ezt is, hol folyósítja, hol felfüggeszti, egyszóval morzsákat szór a tisztviselők elé, ahelyett hogy végrevalóahára egy darab kenyeret adna segítségképpen a tisztviselőknék.

És mig más városok, melyek sokkal szűkebb anyagi viszonyok közepett élnek, első sorban is arra törekedtek, hogy tisztviselőik tisztas. ellátásáról és javadalmazásáról gondoskodjanak, addig nálunk folytonosan húzzák-malaszt-

ják ezt a dolgot és a beérkezett fizetésjavítási kérvényeket a szervezeti szabályzat átdoigazására kiküldött bizottsághoz teszik át, ahol el is van téve olyan biztos helyre, ahonnan nem egyhamar lát napvilágot.

Pedig most volna az a tizenkétórás óra, melyben tenni kellene valamit. A drágaság jélesztő mértékben növekszik és a megélhetés ma már mesterség, sőt művészet számba megy. Természetesen ezt nem érik azok, akik dus vagyonnal nézik a zűrkéséget és nem kell aggodniuk afelett, hogy mit esznek és mivel táplálkoznak, mivel fitonak a ráuk jövő tén napokban. Nem csökkentik a kisebb javadalmazási tisztviselők aggodalmát a bibliai mondás sem: „Nézétek a mezők liliomát, melyek sem nem főnnek, sem nem szönnék és mégis szépen ruházkodnak”. Nem nyugtathatja meg a szerényebb fizetésű tisztviselőt a jövőben vett remény sem, mert ez a fizetésrendelési remény maholnap a lomtárba kerül, mert teljesedésű tres és hitu biztatás. Nem várhat a kis fizetésű hivatalnok, mert az a fokozatos elcsúsztatásra és az ezzel járó javadalmazási emelésére csak a legtrikább esetekben van kilátása. Szolgálati éveinek számától sem remélhet semmit, mert ha negyven évig szolgált is egy állásban, ugyanannyi fizetést kap, mint az első osztályban. Nem csoda tehát, ha életkedve felbősz lesz, nem itélhető el, ha lassan-lassan egy géppé válik, mely elvégzi a rábízott munkát könnyelműséggel, de annak kevesebb ambícióval.

A napokban olvastuk, hogy a fő- és székváros a köztemetőkhöz fő- és alsírásokat alkalmazott. A főírási díjazása 1500 korona és 400 korona lakaspénz, az alsírásoké 1500 korona és 300 korona lakaspénz. Tudnunkkal ezekhez az állásokhoz nem kell sem doktori, sem-államtuományi, sem érttségi, de még elemi iskolai képesítési sem. Ezzel a javadalmazással szemben a gazdag Debrecen városnál számtalan hivatalnoknak nincs ilyen javadalmazása.

Sapienti sat!

Meg kell tehát indítani a mozgalmat városunknál is a fizetésrendelési kereszttüvelésre. Ne kórogassuk azokat a drágasági pótlékokat, melyek egyenlő értékűek a „uzsna semmi fogd meg jól”-éba közmondással. Egyesüljünk és egy nemes Jungo, mindnyájunk közös óhajátást kifejező és tolnicéssal bíróséssel forduljunk a közigyeléshez. Mert ha azt várjuk, hogy rajtuk kívül esők fogják megindítani a mozgalmat, akkor ugyan várhatunk időtlen ideig.

Nem kér a tisztikar lehetetlen dolgót és ha kérdése teljesül, ezzel nem merül ki a háaspénztár. Így azonban nem tarthatjuk fenn magunkat. Nemcsak mi mondjuk ezt, hanem azok is, akik igazságos érvekkel itélik meg helyzetünket.

Melléklet a 73.557/1906. H. M. és szabályrendeletéhez.
47.798/1906. K. M.

Szabályzat

az acetylengáz fejlesztő készülékek, telepek és tartozékaik mint a mosók, tisztítók és gázhangok megvizsgálására, ugyancsak az ezek, valamint a gázelosztó vezetékék felszerelésére, berendezésére képestő vizsga megtartására szervezett vizsgáló bizottság részére.

1. §.

A bizottság tagjai.

A bizottság egy elnökből, négy rendes tagból, egy jegyzőből és két póttagból áll, kik 5—5 évre nevezetnek ki.

A bizottság elnökét, egy vegyész- és gépészmérnök tagját a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter — a magyar királyi belügyminiszterrel egyetértőleg — nevezi

ki, ezenkívül kinevezi 1—1 rendes tagot egy a kereskedelemügyi, mint a magyar királyi belügyminiszter, míg a bizottság jegyzőjét a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter rendel ki.

A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter — a magyar királyi belügyminiszterrel egyetértőleg — póttaggyanant egy-egy vegyészt és egy gépészmérnök szakértőt is kinevezi.

2. §.

Az elnök teendői.

Az elnök a bizottság tagjait a vizsga, vagy a tárgyalás helyének és időpontjának megjelölésével összehívja s erről a vizsgára jelentkezőt, vagy tárgyra vizsgálóra bejelentőt értesíti. A képestő vizsgákra, ugyancsak a helyszínen megtartandó szerkezeti vizsgákra, valamint a vizsgálati szemlélcso a műszaki rendes tagok közül felváltva és sorrendben mindenkori csak két tagot hív meg, a sürített acetylengáz forgalomban honatálára vagy eltartására szolgáló palackok, vagy egyéb edények (recipiens) kipróbálása céljából pedig egy-egy tagot küld ki, míg ellenben a bizottság összes rendes tagjai meghívandók mindenkori, valahányszor szerkezeti vizsgálatok helyben eszközölendők. A szabályrendelet 17. §-a szerinti azonossági vizsgálatokra, ugyanúgyben azok a bizottság székhelyén eszközölendők, a a műszaki rendes tagok közül felváltva egy-egy tagot küld ki. A hordozható (kéz) készülékek és lámpák azonossági vizsgálatát az elnök maga teljesíti. Ha bármely esetben valamelyik rendes tag akadályozva van a megjelenésben, annak helyettesítésére póttag hívandó meg.

Az elnök a bizottság ülésén elnököl és a bizottság összes munkálataiban maga is részt vesz. Szerkezeti és berendezési vizsgálatoknál a bizottság rendes műszaki tagjai sorából felváltva és cetről-cetre kijelöli az előadóit.

A bejelentéshez csatolandó rajzoknak az engedélyezés végett beterjesztett szerkezettel való azonosságát megvizsgálja és igazolja.

A megjelölt vizsgálatról és annak eredményéről kiadott jegyzőkönyvet, a képestő bizonyítványt, az engedélyt, a használati utasítást és a többi mellékleteket, valamint a bizottság hivatalos iratát, feltevéseit és közleményeit aláírja. A bizottság hivatalos iratainak alhelyezéséről és megőrzéséről, valamint az acetylengázfejlesztő-készülékek és azok azonossági bizonyítványairól szerkesztendő törzskönyv helyes vezetéséről gondoskodik.

3. §.

Az előadó teendői.

Az előadó a beküldött, vagy a helyszínen kipróbált fejlesztő és tartozéka szerkezeti megvizsgálására szükséges előkészületek megjelöléséről gondoskodik és az alább részletezett próbákat a bizottság jelenlétében végzi. A bizottság tagjainak az általuk kért felvilágosítást, tájékoztatást megadja, szükség esetén a készülékszerkezetet behatóan ismerteti. A beküldött leírast, valamint a készülék felállítására és használatára vonatkozó utmutatást a szükséges képest módosítja, átdoigazozza s a helyesbített ezöveget a bizottság elé terjeszti. Az engedély megadása, vagy megtagadása iránt véleményét nyilvánítja. A kiadandó engedély okmányt aláírja.

4. §.

A bizottsági tagok teendői.

A képestő vizsga megjelölésére egybehívott bizottság megvizsgálja a vizsgára jelentkezőt s annak eredményéhez képest a jelen szabályzat 19. §-ában foglaltak szerint jár el

Fejlesztők és azok tartozékai vizsgálatánál a bizottság megfigyeli és behatóan tanulmányozza a bejelentett tárgy szerkezetét és kivételét s mindezek alapján a szerkezet engedélyezésére vagy az engedély megtagadása iránt megokolt álláspontot foglal el.

Amennyiben valamelyik tagnak külön véleménye lenne, azt indoknival egyúttal írásba foglalni s a jegyzőkönyvhöz fűzve végetta a jegyzőkönyv átadit tartozik.

Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. A sűrített acetylen forgalombahozatalára, vagy eltartására szolgáló recipienseket a bizottságnak az elnök által kiküldött tagja a szabályrendelet 7. §. 8. pontja értelmében kipróbálja s amennyiben megfelelőeknek találja, azoknak használatba vételét engedélyezi.

A kipróbálás megtörténtének igazolására az illető recipienst lefolyégyzik.

5. §.

A bizottsági jegyző teendői.

A jegyző szerkeszti a bizottság üléséről, tanácskozásairól szóló jegyzőkönyvet, végzi a bizottság határozatai értelmében a szerkezet-vizsgálatokat és a bizottság működésével kapcsolatosan felmerülő írásbeli hivatalos munkákat, kiállítja az engedélyokmányokat, a bizottsági elnök utmutatása szerint vezeti az acetylengáz-fejlesztő készülékekről és azok azonossági bizonylatairól szerkesztendő törzskönyvet, végzi a képesítő vizsgálatok körül írásbeli teendőket, vezeti a vizsgálati jegyzőkönyveket és kiállítja a bizottság határozataihoz képest a képesítő bizonyítványokat, gondoskodik a szükséges irodaszerek berendezéséről, végzi a bizottság rendelkezésére bocsátott évi irodaiállomány penzkezelését és a bizottság iratait kezeli. A penzkezelésről szabályszerint számadást vezet.

6. §.

A vizsgálatok helye.

A megvizsgálandó készülékek a vizsgálat megkezdése előlából a vizsgáló bizottság elnöke által kijelölendő helyre küldendő be, kivéve azon eseteket, midőn annak a megvizsgálandó készülék nagysága és természeté miatt, akár a fél kifeszített kívánsága folytán a készüléknek a helyszínen való megvizsgálása mutatkozott szüksegesnek.

A szabályrendelet 17. §-a szerinti azonossági vizsgálatok, valamint a 18. §. szerinti 3 évenként való felülvizsgálatok rendszerint a helyszínen eszközöndők.

7. §.

Az acetylengáz-fejlesztők s azok tartozékainak bejelentési módja s a bejelentések elintézésének sorrendje.

Az acetylengáz-feljesztő készülékek és azok tartozékainak, valamint a „Compagnie française de l'Acetylene Disson” szabadalma szerint előállított acetylen sűrítéséül alkalmazni kívánt készülékek (szivattyúk) megvizsgálására irányuló megkeresések a bizottság elnökéhez (Budapest, m. kir. József műegyetem, gépkeresleti állomás, Múzeum-körút 6. szám) írásban intézendők. A megkereséshez csatolandó a megvizsgálandó készülék szerkezeti rajzának három példánya, leírásának, a felállítására és használatára vonatkozó utmutatásnak 1-1 példánya, valamint a vizsgálatért a jelen szabályzat 8. §-a értelmében füzetendő díjnak befizetését igazoló állampenzártári nyugta. Azonkívül — a jelen szabályzat 6. §-ában említett kivétel esetektől eltekintve — egyidejűleg beküldendő a megvizsgálandó készülék egy példánya.

A sűrített acetylen forgalomba hozatalára, vagy eltartására szolgáló recipiensek kipróbálására, valamint Budapestén az azonossági és a 3 évenként való újból vizsgálatokra irányuló megkeresések, illetve bejelentések szintén a bizottság elnökéhez, míg az azonossági, valamint a 3 évenként való újból vizsgálatokra irányuló megkeresések, illetve bejelentések az illetékes kerületi iparfelügyelőhöz intézendők.

Az erre irányuló megkereséshez csatolandó a kipróbálás, illetve vizsgálatokért a jelen szabályzat 8. §-a értelmében füzetendő díjnak befizetését igazoló állampenzártári nyugta.

Az azonossági vizsgálatokra irányuló megkereséshez csatolandó az eredeti engedély, vagy annak teljes hiteles másolata.

A recipiens kipróbálására, valamint az azonossági vizsgálatokra és a 3 évenként való újból vizsgálatokra irányuló bejelentések szóbelleg is megtehetők.

A kerületi iparfelügyelők az omított vizsgálatokat rendszerint más hivatalos vizsgálataik alkalmával teljesítik. Ha mindazonáltal a fél a vizsgálat megkezdését sürgösen kívánja, az iparfelügyelő, hacsak egyéb hivatalos elfoglaltsága megengedi, a helyszíniire bármikor kiszállani tartozik, mely esetben a fél a szogalattal teljesítő iparfelügyelőnek az állami tisztviselőktől utkölségeire nézve fennálló szabályzat szerint számított napdíjait és utkölségeit is viselni tartozik. Erre nézve az iparfelügyelőre nézve fennálló utasítások mérvadóak.

8. §.

A vizsgálat díja.

1. Asztali lámpák, kocsil- és kerékpár-lámpások után ..... 40 K
2. Egyéb hordozható készülékek (gázalkályhák stb.) után ..... 50 K
3. Egyes lakosatlályok és magán-épületek megvilágítására szolgáló, legfeljebb 30 lámpára, vagyis 600 liter-óra maximális fogyasztására való készülékek vizsgálati díja ..... 100 K
4. Nyilvános épületek, közhelyiségek és ipar-telepek megvilágítására szolgáló legfeljebb 1000 lámpára, vagyis 20.000 liter-óra maximális fogyasztására való készülékekért ..... 150 K
5. A kő- és magán-épületek iparszerinti ellátására szolgáló központi telepek fejlesztőiért és tartozékaiért ..... 250 K
6. Már engedélyezett fejlesztőkön, vagy ezek tartozékain valamely megváltoztatott rész vizsgálatáért, valamint az eredeti engedélyezéssel egyidejűleg, vagy utóbb bemutatott azonos szerkezetű, de méretekben eltérő minden egyetöltő készülékek vizsgálatáért ..... 50 K
7. Rendőrtartósági helyszíni szemléken, valamint szükörtől kiküldetésenköl ardszavú acetylen ipari vizsgálo bizottsági tagok munkadíja fejében ..... 50 K
8. A bejelentéshez csatolandó rajznak az engedélyezés véget betervezett szerkezettel való azonosságának megvizsgálásáért és bizonyításáért ..... 10 K
9. A sűrített acetylen sűrítésére szolgáló készülékeknek:
  - a) közl szivattyúk után ..... 50 K
  - b) helyben kötött szivattyúk után ..... 100 K
10. A sűrített acetylen forgalomba hozatalára vagy eltartására szolgáló recipiensek kipró-

bálása után az egyidejűleg bemutatott recipiensek összfürtartalma után 25 literenként ... .. 3 K

11. Az azonosossági vizsgálatok után:

a) helyhez kötött gázfejlesztő készülékeknek 15 K

b) asztali lámpák, kocsis- és kerékpár- lámpásoknak ... .. 0'50 K

c) egyéb hordozható készülékeknek (gáz-kályhák stb. ... .. 150 K

12. A 8 évenként újbóli vizsgálatok után ... 23 K

A fent meghatározott díjakon kívül a fél köteles a készülék szállítással, felállításával, leszerelésével járó költségeket, az esetleg javítások költségeit, valamint a bélyegilletéket viselni. A kísérletezéshez szükséges segéd-személyzetet, ugyszintén a szükséges carbidot is a fél tartozik a bizottság, illetve a vizsgálatot teljesítő közeg rendelkezésére bocsátani.

A sűrített acetylen forgalomba hozatalára vagy eltartására szolgáló recipiensek kipróbálásához szükséges szivattyuról a fél saját költségén tartozik gondoskodni.

Ha a jelen §. 1—10. pontjai szerinti vizsgálat a bizottság székhelyén kívül történik meg, a fél a fentebb felsorolt díjakon kívül a vizsgálatokban résztvevő bizottsági tagoknak az állami tisztviselők utiköltségeire nézve fennálló szabályzat szerint számított napidíjaitak és utiköltségeiket is viselni tartozik. Erre vonatkozólag a bizottság tagjai a kereskedelemügyi magyar királyi miniszterhez szabályszerű utinalpórt tartoznak beterveztetni, aki a felmerült költségek érvényesítéséről gondoskodik.

9. §.

A vizsgálat menete.

A vizsgálat, amelyen a fél is részt vehet, a következő körülményekre terjed ki:

1. Található-e a fejlesztőn és tartozékain (nevezetesen a mosón, tisztítón vagy a gázharangon) vörösrézbe vagy ennek ötvözetéből való alkotrészek.

Megjegyzés: csapok vörösréz ötvözetéből is készíthetők.

2. Nem haladja-e túl a fejlesztőben és tartozékaiban uralkodó nyomás a 0'1 atmosphaera túlnyomást?

3. Nem haladja-e túl a hőmérséklet a fejlesztő gázterében az 50° C.-t?

Megjegyzés: A 8. §. 1. pontjában felsorolt készülékek-nél 80° C. is engedélyezhető.

4. Egyszeri megtöltésnél mennyi carbidot képes a fejlesztő befognadni, s mennyi ideig tart normális igénybevetélnél ezen készlet?

5. Hány 20 literes lángot táplál a készülék normális időben óránként?

Megjegyzés: A 4. és 5. pont alatti adatok az engedélyhez csatolt használati utmutatásban fölemlítendőek.

6. A carbid felbomlása teljes-e?

7. Mekkora a fejlesztő térben a fejlesztés kezdetén a légtér?

8. Van-e a készüléken a használati nyomást meghaladó, nyomást megakadályozó biztosító szerkezet? Gondoskodtak-e arról, hogy az esetleg túlfejlesztő gáz a szabadba elszállhasson?

9. Van-e a fejlesztőnek tisztító készüléke?

10. Van-e a fejlesztő és gáztartó között megfelelő számú manométer?

Megjegyzés: Vízszármékok elzárhatók és kétszer oly hosszúak legyenek, mint azt a szabványos nyomás megkíváná. Higanyszármérok feltétlenül kizárandók.

Hordozható kisebb fejlesztőknl, ugymint asztali lámpáknál, bicykli, kocsilámpáknál stb. a manométer természetesen elmaradhat.

11. Jó anyagból valók-e a fejlesztő és tartozékai, és megfelelő-e a műhelyi készítésük?

Megjegyzés: Stabil készülék azon részeit, melyek gázt tartalmaznak, forrasztani nem szabad, hanem azokat szegecselni vagy hegesztetni kell.

12. Hordozható készülékeknl, asztali, bicykli, kocsis- és egyéb lámpáknál megállapítandó, vajjon a lámpa rázása és feldöntése nem okozhat-e veszélyt?

10. §.

Az engedély.

Az engedély a használat módja megjelölésével megadandó, ha a fejlesztő és tartozékai úgy szerkezet, mint kivitel tekintetében a szabályzatban foglalt köteleknek megfelelnek, územe veszéllyel nem jár és kifogástalanul működik. Ellenkező esetben a fél értesítendő, hogy készüléke nem felel meg.

Az értesítésben felsorolandók azok az okok, amelyek miatt a bizottság az engedélyt megadhatónak nem találta.

11. §.

Az engedély szövege.

Acetylen ipari vizsgálati-bizottság.

Engedély.

A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter ur által — a magyar királyi belygyminiszter ural egyetértőleg — az acetylengáz fejlesztő készülékek, telepek és tartozékaik megvizsgálására szervezett vizsgáló-bizottság a következőkben részletesen körülírt fejlesztő és tartozékaik rendszerét és szerkezetét megvizsgálta és a megvizsgálttal teljesen azonos szerkezetű és méretű minden készüléknek forgalomba hozatalára, valamint a mellékelt utatásítas értelmében való felállítására és használatára az engedélyt megadta.

Jelen engedély érvénye a kiállítás napjától, illetőleg a vonatkozó készülék tényleges s megfelelőleg bejelentett üzembevetelének időpontjától számított három évre kiterjedő hatállyal bír.

A készülék bejelentőjének címe

A készülék megnevezése

A készülék szerkesztője és készítője

A készülék leírása, használatának és felállításának módja és rajza

Használati utatásítas melléfuze.

Budapest,

Bélyegzős.

A bizottság elnöke,

A bizottság elnöke,

A bizottság jegyzője.

12. §.

Kiegészítő engedély.

Már engedélyezett készülék-szerkezetnek csupán bizonyos megváltoztatott részeire vonatkozólag, az eredeti engedély keltére és számára való hivatkozással, kiegészítő engedély állítandó ki.

13. §.

Az azonossági bizonylat.

Az azonossági igazoló bizonylat kiadandó s az illető készülék az azonosságot igazoló hitelesítő bélyeggel ellátandó, ha a bemutatott készülék úgy a szerkezeti kivitel, valamint a méretek tekintetében a már engedélyezett készülékkel teljesen azonosnak találatik. Ellenkező esetben a fél értesítendő, hogy készüléke külön engedélyezési eljárást igényel. Az értesítésben felsorolandó azok az okok, amelyek miatt az eljáró közeg az azonosságot igazoló bizonylatot kiállíthatónak nem találta.

14. §.

Az azonossági bizonylat szövege.

Azonossági bizonylat.
Alulírott az *.....* lakos által nekem bemutatott acetyléngáz-fejlesztő készüléket és tartozékait az *.....* lakos által *.....* szám alatt nyert engedélyokirathoz csatolt rajzzal és leírással összehasonlítván, azt úgy szerkezeti kivitel, valamint a méretek tekintetében teljesen azonosnak találtam s ennek alapján a bemutatott készüléket jelen bizonylat számával és a hitelesítő bélyeggel elláttam.

Jelen bizonylat érvénye a kiállítás napjától, illetőleg a vonatkozó készülék tényleges és megfelelőleg bejelentett üzembe vételének időpontjától számított három évre kiterjedő joghatállyal bír.

Kelt *.....*

Bélyegző.

Aláírás.

A három évenként való újbóli vizsgálat.

A három évenként való újbóli vizsgálatok alkalmával az eljáró közeg megvizsgálja, vajjon az illető készülék és tartozékai elég jó karban vannak-e, s amennyiben azokat jó karban levőknek találja, a használatra az engedélyt további három évre megadja s e körülményt magára az engedélyokmányra, illetve az azonossági bizonylatra, rávezeti. Ellenkező esetben utasítja a készülék tulajdonosát, hogy azt megfelelőleg kijavítsa, amit ha az vonatkozóknak megtenni, a készülék további használatát tiltítja.

16. §.

Jelentkezés a képesítő vizsga letételére.

Aki a vizsgát letenni óhajtja, ezen szándékát a vizsgáló-bizottság elnökénél személyesen, esetleg beadvány útján bejelenteni s egyúttal állampöntári nyugtával igazolni köteles, hogy a 20. §-ban megállapított vizsgadíjat lefizette.

A vizsgálatról kiállítandó bizonyítvány bélyegköltéséget a vizsgálatot tevő viseli.

A vizsgálat időpontjáról az elnök a jelentkezőket kellő időben értesíteni köteles.

17. §.

A vizsgára bocsátás feltételei.

Vizsgát tehet minden tizenötladik életévét betöltött egyén, aki legalább tőléven át gázvezeték szerelésével hivatásszerűleg foglalkozott és ezt a körülményt hitelt érdemlő módon igazolja. A vizsgára bocsátásra vonatkozó kérdésnél a jelentkező születési bizonyítványa bemutatandó.

18. §.

A vizsga tárgya.

A vizsga elméleti és gyakorlati.

a) Az elméleti vizsga tárgya.

Az acetylén sajátságai.

Milyen körülmények között robbanhat az a gáz?

Óvatossági szabályok: Acetyléngáz-fejlesztők rendszerei, ezek előnyei és hátrányai. Az acetyléngáz tisztítási, tisztító és szárítók. Gázórák, Nyomásregulátorok. Gázórák, Csővezetékeltetés és tömítése. Szelepek, Telőzárak. Saifonok. Szerelés. Lángzók.

A calcium-carbid sajátságai.

Calcium-carbid-dobozok eltartásánál, nyitásánál és kezelésénél betartandó szabályok.

Az acetyléngáz előállítás és világítása, vagy más célokra való felhasználása tárgyában kibocsátott szabályrendelet főbb rendelkezései.

b) A gyakorlati vizsga tárgya.

Kezelési és szerelési gyakorlatok.

19. §.

A vizsgálat menete.

Minden vizsgálatról jegyzőkönyv vétetik fel.

A vizsgálatot egyidejűleg többen is tehetik, de minden egyesnek vizsgálatánál külön jegyzőkönyv venendő fel.

A jegyzőkönyv alakja a következő:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett *.....* lakosnak az acetyléngázfejlesztő készülékek és tartozékai, valamint a gázelosztó berendezések felszerelésére, berendezésére és kezelésére vonatkozó képzettségének 190 *.....* évi *.....* hó *.....* n történt megvizsgálásánál.

A vizsgáló bizottság alulírott tagjai egybgyűlvén, a vizsgáló bizottság elnöke a vizsgálatot megnyitottnak nyilvánítja.

A vizsgálat megkezdetvén, a jelölt vizsga eredménye a következőképen állapítatott meg:

1. Az elméleti vizsgán
2. A gyakorlati vizsgán

A vizsgálat általános eredménye szerint a vizsgálattevő képesítettnek *.....* találtatott.

Kelt Budapesten,

A bizottság elnöke,

Bizottsági tagok.

A bizottság jegyzője.

A vizsgálat sikere felett a bizottság elnöke s a résztvevő két vizsgáló bizottsági tag szótöbbséggel határoz.

Ha a jelöltre nézve a határozat kedvező, akkor az elnök a vizsgálatnál résztvevő bizottsági tagok mindenike által aláírt jegyzőkönyv alapján arról, hogy a jelölt a vizsgálatot sikerrel letette, a 21-ik §-ban megjelölt szövegű bizonyítványt ad ki.

Ha azonban a bizottság, vagy a bizottsági tagok többsége a jelöltet visszautasítandónak nyilatkoztatja, akkor a bizottság a képzettség hiányának megjelölésével a visszautasítást mondja ki s erről a jelöltet írásban értesíti. Ha a vizsgálattevő csak a vizsga egy részét (u. m. elméleti v. gyakorlati) nem állotta ki kellő eredménnyel, a később esetleg ismétlődő vizsgálat csak e részre szorítandó.

A képesítő bizonyítvány kiadását megtagadó határozatban egyúttal egy meghatározott, de 3 hónapon túl nem

terjedhető határidő állapítandó meg, amelynek letétele előtt a vizsgálat ismétlése meg nem engedetik.

20. §.

A vizsga díja.

A vizsgáért 15 korona fizetendő.

A vizsgálati díj a vizsgára való jelentkezés előtt az állampénztárnál fizetendő le.

21. §.

A bizonyítvány szövege.

Acetylénipari vizsgáló bizottság.

Szám _____ Bizonyítvány.

X. lakos, született

évből _____ vallású,

az acetyléngáz fejlesztő készülékek és tartozékai, valamint a gázelosztó berendezések felszerelésére, berendezésére és kezelésére a képezést az előirt vizsga sikeres letétele által megszerezte.

Budapest,

Bélyegző.

A bizottság jegyzőjének
alírása.A vizsgáló bizottság elnökének
és tagjainak aláírása

(Vége.)

A színházról.

Zilahy Gyula folyó hó 27-én megkezdte a színi előadások sorozatát és mint örömmel halljuk, oly művészi erőket szerzódte, akik lehetőségük ki fogják elégíteni színházbajró művelt közönségünk művészi igényeit.

Mi sohasem bíráltuk keményen városi színházunkat, mert tudván tudjuk, hogy a vidéki színházgató sok nehézséggel küzdökik és igen sokszor legnemesebb törekvését is megtörök az előre nem látott körülmények. Jóakaratu szeretettel és az igazgatónak, valamint személyzetének megbecsülésével fogunk a ránt jövő szezonban is igazságos kritikát gyakorolni, menten minden elfogultágtól és szórszálhasogatásról.

A debreceni színház multja dicsőséges. Tudjuk, ennek a színháznak a deszkáin izmosodtak meg az igazi tehetségek. Ez e színház nevelte a budapesti színház legjobbjait, valóságos iskolája volt a magasabb hivatalú után törekvő lelkeknek. Ha tehát ilyen volt a multja, arra kell törekednünk, hogy a jelenben ne álljon be esés, hanem maradjon meg régi dicsősége és növekedjék ez a jövőben.

Legyen a debreceni színház továbbra is az igazi művészek hajléka, temploma és otthona. Értékes szemmelnevelő, lelket nemesítő, nemesen szórakoztató, műveltségfejlesztő legyen irányja és ne hozza falai közé azt a nyugat-európai irdalmi nemzetet, mely nem emel, hanem süllyeszt, nem nemesít, hanem megmételyezi a lelkeket. Ne kedvezzen az érzelkeknek, hanem a lélekre vessé át alakító, nemesítő erejét, a szépet vigye a színpadra. Keltsen nemes érzéseket, a bán gyűlöletét, az erény, becsület és tisztesség szeretetét, eltávolítva onnan mindazt, ami útjában áll az igazi művészet felendülésének és haladásának.

Zilahy Gyula művészelkü ember és maga is mestero a színművészetnek. Nemes ambíció is van benne bőségesen. Ismeri közönségünk művészi igényeit és az elmúlt év tapasztalásából tudja, hogy mire vágyók a közönség. Eppen azért meg vagyunk győződve, hogy Zilahy Gyula az idén is meg fogja hallgatni a közönség óhaját, meg fogja becsülni az igazságos sajtó megjegyzéseit és mindent el fog követni, hogy a színház kitünő vezetésével megtartsa a nagy közönségnek már a multban is megerősödött bizalmát.

Ebben a reményben, sőt jobban mondva biztos hitben üdvözöljük Zilahy Gyulát a színházi szezon kezdetén, sikert óhajva neki ugy is mint művészeknek, ugy is mint igazgatónak. Növekedjék művészi neve és a név emelje fel a debreceni színházat a dicsőség magas fokára.

(K.)

Hirek.

— A nőipariskola kérése. A debreceni jótékony négyzet nőipariskolája rendkívüli segélyt kért a várostól. A jog- és pénzügyi bizottság a kért 1000 korona megadását a közgyűlés előtt javasolja.

— A főkapitány itthon. Végh Gyula főkapitány szabadságáról hazakereszt és hivatalának vezetését átvette.

— A pällagi gazdasági épületek. Jablonczay Kálmán pällagi bérlő kérte a várost, hogy a bérleten általa emelt épületeket venné át. Az épületek becsüli értéke 19,000 K. A jog- és pénzügyi bizottság f. hó 25-ikén tartott ülésében aképpen határozott, hogy a közgyűlésen javasolja a gazdasági épületek átvételét.

— Az övönök drágasági pótléka. A jog- és pénzügyi bizottság az övönök részére kért drágasági pótlék megadását pártolólj terjeszti a közgyűlés elé.

— Mennyi lesz a közköltés. A jog- és pénzügyi bizottság letárgyalta a város 1907. évi költségeloirányzatát. A bizottság helyesnek találta a fozszámvévo számitását és az 1907. évi közköltöt 21% -ban javasolja elfogadására.

— A vármegye közgyűlése. Hajdu vármegye f. hó 25-ikén tartotta közgyűlését Westprény Zoltán főispán elnöklésével. A közgyűlésen nagy érdeklődéssel tárgyalták Lengyel Imre biz. tag indítványait a civillista leszállitása és a katonák oldalfegyverének használatá tárgyában. A közgyűlés hosszas vita után mindkét indítványt leszavasta, ami nagyon okos cselekedet volt, mert most semmi szükség sincs arra, hogy újabb és újabb bonyodalmak előidézésével zavarkuk meg a nehezen megszerzett békét.

— Halalozás. A városunkban nagy tiszteletben álló Fischbein családolt mélységés gyász érte Fischbein Ignácné urasszony halálával. Súlyos betegség után szállott sírjába a nemeslelkü urasszony, ki szívének jószágával, könyörökl szeretetével és női erényeivel világított és melegeitett. Kihált porhüvelyét f. hó 27-én Nádudvarra szállították és nagy részvét mellett temették el. Hivatását mint nő, anya, feleség egyaránt híven betöltötte. Nyugodjék békevel.

— A főjegyző itthon. Vecsey Imre főjegyző, polgármester helyettes, lapunk fozszerkesztője szabadságáról visszaérkezett és hivatala vezetését átvette.

— A nagyerdei gyógyfürdó. Hányan vannak városunkban is, akik elmeinek hidegviz kúrára messze idegenbe, tengerpéngzt áldozva, holott a hidegvizgyógyimódot ép ugy használhatók a Nagyerdőn, ha a vizgyóimódot minden modern eszköze, a fürdőbérlő elismert szakutodomány, elkiesmeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbérlő Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatlanséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközevel oly éles óron karúthatja magát mindeket, mint sehól a világon. A viz alkalmazása gyógycelokra; hőmérsek, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatoságot enged, hogy azt a legkülbönbözött betegségeknek eredményel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyóimódot ed-

zöleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az ideg rendszernek kedvező befolyásolatlansága által a beteg szerveknek megváltozott működésük idejétek elől. Sem fiatalja, sem öregje nem záródik ki a hidegvizgyógyomól alá. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyató erőket feleltenki és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredmény-nyírt alkalmazható tehát a vizgyógyomól és annak különféle alakjai: 1. Súlyos betegségek utáni egyengyelésének. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto állapotra való hajlamánál. 3. Tápállókész zavaroknál, u. m. vérszegénység, sipkór, kövérség, köbvény, görvlyörök és cukorbetegségeknél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségekénél. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértólulással és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseivel, a neurastheniával, ennek sokoldala jelenségeivel, a mint: fejfájás, szédülés, fejfájás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asztma, idages zavarbántalmak, a gyomor-, bél- és nem szervek neurastheniájával, hysteriával. Basesdow-féle betegségnél, görbcső és hideges állapotoknál. — A nagyerdői hidegvizgyógyintézet modern és cziszterzi berendezése, fekvése és kitűnő puha vize fölétele alkalmas tényezők, a vizkúrának sikeres használatára. Fő városi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki kerese meg elvetszett egészségét a nagyerdői hidegvizgyógyintézetben

A megyékből és városokból.

— **Poszony város múzeuma.** Poszony város legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy a városi múzeum és könyvtár elhelyezésére önálló múzeumi épületet emel és annak helyéül a Dunapart egyik legszebb pontjait szemelki ki. Az építkezési költségkéhez a közoktatási ügyviteli kormány szavazategyrekoronájáról hozzá, ezenkívül a város néhai polgárainak, Andrásynak, hagyatékából százezer koronányi összeg és ennek több évi kamata állnak a múzeum-építés költségeinek fedezésére. A város a múzeumot négyezer koronányi költséggel óhajtja fölépíteni, hogy az minden tekintetben díszre legyen Poszonynak. A hiányzó összeget társadalmi gyűjtés útján remélik megszerzeni. A múzeum építésének ügyében a napokban dr. Brody Evidar polgármester elnöksége mellett értekezlet volt Poszonynban, amelyen a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége részéről Pecz Samu műegyetemi tanár, építészeti szakmegbízott és dr. Schönherz Gyula előadó-titkár vettek részt. A főfelügyelő megbizottai a város illetékes közegeivel megállapították azokat az elveket, melyek a múzeum-építkezés kivételénél különösen figyelembe veendőek. A város a tervek, ezen megállapodások alapján, már legközelebb kiírja a pályázatot.

— **A rozsnó—poprádi vasut** Most, hogy Kossuth Ferenc kereskedelempolitikai minisztert a dobsinai Kossuth-szobor leleplezésére Gömörbe várják, felszínre vetődött újra a rozsnó—poprádi vasutvonal ügye. A m. kir. államvasutak bármé—dobsinai szakútca borkolóvonal nagyleteltségű kiépítésével a Szepességnék a Nagyalfölddel való közvetlen összeköttetése nyerne olyan megoldást, mely hosszú évtizedek óta hön óhajtott vágya már Szepes és Gömör megyéknek. Rozsnó város legutóbb tartott közgyűlésén el is határozta, hogy ebben a tárgyban Kossuth miniszter elő deputációval járul és figyelmét erre a nagyleteltségű összeköttetés felhívja. Nagy lendület venne e vonal létesítésével a két vármegyére erdőiparra, mert a vonal nagyrésze oly óserdőkön vonulna végig, amelyekből a termelés ez idő szerint a szállítási költségek volta miatt stagnál.

— **A karánsebesi királyszobor.** Karánsebes városa tudvalevően még az 1903. évben megalkalmat indított, hogy az 1873. évi XXVII. törvények kieltékezésével és szentesítésének 30-ik érvényelője sa az anyországhoz történt visszakapcsolása alkalmából I. Ferenc József örök emlékeztérre szobrot emeljenek. A szobrot Fadrusz János tervezete nyomán tanítványa, Rollinger Rezső készítette. A szobor leleplezése ünnepélyes keretben október 7-én lesz s azon József főherceg, az országgyűlés minálki bizának külföldtsége, valamint a Kormány képviselése mezt fog jelenni. A leleplező ünnepély sorrendje ez: I. Október hó 6-án este a város ünnepi kiváltságja. II. Október hó 7-én 8—10 óráig reggel isztentselet az összes karánsebesi templomokban. III. 10 óra 40 perctől délelőtt 5 ósáziár és királyi fensége, József főherceg érkezése. A pályaudvaron Bordán Oktáv, Karánsebes város polgármestere, a külföldtségek élén fogadja a magas vendéget. IV. 0 fensége válsza. V. Bevonulás a városba. VI. Déli 12 órakor 0 fensége kíséretével szállásról távozik és az ünneplési színhelyére vonul. VII. A karánsebesi egyesült dalárdák előadják Terhe Frigyes „Király-himnuszát”. VIII. Burdia Szilárd szoborbizottsági elnök ünnepi beszéde. IX. 0 fensége válsza. X. A város polgármestert átveszi a szobrot a város gondozásába. XI. Kölsey Árpád, előadják az egyesült karánsebesi dalárdák. XII. Cerke, melynek befejeztével 0 fensége szállásra vonul. XIII. Délután 2 órakor díszbeadj. XIV. Délután 3 órakor népünneplés. XV. Öcsásziár és királyi fensége, József főherceg és a vendégek elutazása.

Szerkesztői üzenetek.

F. J. Szatmár. Az újabb felhívást megkaptam. Sajnálatomra október elején nem mehetek át az ügy megbeszülésére. Pedig igen óhajtanék egyet-mást beszúrni a memorandumba. Az nem baj, ha a rendezett tanácsú városokban működő kollegák is érdeklődnek az ügy iránt. Üdvözlét!

F. T. R., Budapest. Kövendi Domokos javaslatának megoldását mindazoknak elküldöttük, akik hozzánk fordultak. Megküldtük neked is és igen köszönjük szíves fáradozásod, melyvel propagandát csinászl az ügynek. Legutolsó levelelben jól mondd, hogy ez a hasznosítási terv gazdagabb fogja egykor tenni gazdasági életünket. Néhez küldetem előtt állunk, mi elbalkantuk, és az eszme előbb-utóbb diadallra jut.

M. L. Helyben. Kérdésedre a következőket feleljük: Barmemnyire is érezük a drágaság átkát és a megelégelt nehezéget, nem tartjuk helyesnek azt, hogy a tisztviselők kedvezményes áru szénért folyamodjanak a tanácshoz. A kérelemnek különben sem volna semmi eredménye. Radikálisan kellene mi rajtuk segíteni és apró-cseprő dolgokat ne kérjünk, mert nem szeretünk visszatartni azt az időt, midőn a 70-es években a kisebb javadalmazás városi tisztviselői a közgyűléshez folyamodtak drágasági pótlékért és a nagy lelkű(?) közgyűlés aképpen határozott, hogy azon tisztviselők, akiknek 2000 koronán alul volt a fizetésük: egy öl fát, akiknek pedig 1200 koronán alul volt a javadalmazásuk: azok $\frac{1}{2}$ öl fát kaptak drágasági pótlék kintem. Lelkünk függetlenségét lehalló morálokért ne adjuk el tehát, hanem ha még lesz is, dudorásszuk derűs kádelyel: „Szegény, de büszke kolduskor vagynak”.

Tisztviselő. Azt most nem tudjuk megmondani, hogy mi lesz azon tennersok kérvény sorsa. Nálunk az ilyen dolgok felett bajos profétásokkal. A hangulattól függ minden.

Beteg. Jól lélekkel ajánljuk a nagyerdei hidegvizgyógyintézetet, mely minden felszerelési és igazi szakfértői vezetés alatt áll. Sokan visszanyerék már itt egészségüket és így ön is bízodalommal vállalhat az intézet jeles képzettségű vezetőjéhez: dr. Balkányi Ede urhoz. Tudtunknál e hó végén jön haza külföldi tanulmányútról.

Gazdák. Már a multkor jeleztük ezen rovatban azt, hogy miniket e kérdésben nem lehet más irányban befolyásolni. Amelyek uton megindultunk, azon fognak haladni a jövőben is. Nekünk nincs okunk a féltelenre, a többit tessék érteni!

17.

vra.

Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja.

Pályázati hirdetésny.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál évi 2800 korona fizetés és 600 korona lakpénzzel javadalmazott házipénztárnoki állás üresedvén meg, ezen az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésen választás útján betöltendő állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik az állást elnyerni óhajtták s a törvényben előírt képesítést kintatni képesek, hogy a minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölt bizottság elnökehez folyó évi október hó 1-ső napjának délután 5 órájáig anynyval is inkább nyújtsák be, mert a később érkező pályázati kérvényeket figyelembe vonni nem fogom.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg üresedésbe jövő állásokra is pályázat nyitattik.

Debrecen, 1906 szept. 3.

Weszprémy Zoltán,

főispán.

17.

vra.

Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja.

Pályázati hirdetésny.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál a tisztai főorvosi állás megüresedvén, ezen kinevezésem folytán betöltendő s évi 3200 korona fizetéssel és 600 korona lakpénzzel díjazott tisztai főorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom azon orvosvostor urakat, kik ezen állást elnyerni óhajtták, hogy az 1883. I. t. c. 9. §-ban, illetve a m. kir. belügyminiszter által a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg 80,009—1893. szám. a. kiadott szabályrendeletben körülírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi október hó 1-ső napjának délután 5 órájáig anynyval is inkább nyújtsák be, mert a később érkező pályázati kérvényeket figyelembe vonni nem fogom.

Debrecen, 1906 szeptember hó 3-án.

Weszprémy Zoltán,

főispán.